

PRAKTIJK EN ONDERWIJS MAKEN SAMEN
MELKVEEBEDRIJVEN TOEKOMSTBESTENDIG

BIOLOGISCH (LAND)BOUWEN IN FRIESLAND

Vanaf januari 2020 is een driejarig project gestart waarin gericht advies en begeleiding wordt gegeven aan Friese melkveehouders om hun bedrijf toekomstbestendig te maken. Ook bestaande biologische bedrijven kunnen begeleiding krijgen. In dit project werken Ekopart, Van Hall Larenstein en de Feriëning Biologyske Boeren Fryslan (FBBF) nauw samen.

TEKST FEITZE VAN DER HOEK | FOTO GOAITSKE IEPEMA & MARTIEN DE HAAS

Het doel van het driejarige project is om gericht advies en begeleiding te bieden aan (toekomstige) Friese agrarische ondernemers in de melkveehouderij en akkerbouw bij een omschakeling naar een biologische bedrijfsvoering of de optimalisatie van hun huidige biologische bedrijfsvoering. Hier toe zijn drie activiteiten omschreven. Bedrijven kunnen voor een omschakelingsadvies een individueel keukentafelgesprek aanvragen. Hierbij is de huidige bedrijfsstructuur het vertrekpunt. Vervolgens wordt gekeken naar de kansen en mogelijkheden in de omgeving en vindt een check van de marktperspectieven plaats. Deze keukentafelgesprekken bieden concreet inzicht in zowel de technische mogelijkheden als de aandachtspunten van de omschakeling. Deelnemers krijgen advies over de te nemen vervolgstappen in de vorm van een rapport. Ook kan een bedrijfseconomische doorrekening gedeeltelijk financieel worden ondersteund. Ten tweede worden er drie verschillende studiegroepen per jaar opgezet: een oriëntatiegroep, een omschakelingsgroep

en een biologische groep. Ten derde is de rol van het onderwijs binnen de Associatie degree (Ad) opleiding Biologische Melkveehouderij het verzamelen van kennisvragen en de uitwerking daarvan door studenten.

“We werkten aan een omschakelplan van een bedrijf hier uit de buurt, geen nepcasus maar een echte samenwerking.”

In de studiegroepen draaien docenten van Hogeschool Van Hall Larenstein mee. Het doel hiervan is om de kennis over de biologische landbouw binnen het onderwijs te vergroten. De onderwerpen van de studiegroepen zijn heel divers: van een economische vergelijking van de deelnemende bedrijven tot graslandbeheer. De docenten van wie dit hun vakspecialiteit is draaien de betreffende ochtend mee met de studiegroep. Hierbij wordt

optimaal gebruik gemaakt van de praktijkkennis die aanwezig is bij de groep veehouders. Daarnaast wordt er voor de melkveehouderijdocenten binnen Hogeschool Van Hall Larenstein een biologisch bijscholing georganiseerd. Hierin wordt er samengewerkt met een ander project binnen Hogeschool Van Hall Larenstein genaamd Meerwaarde van de Bioboer. Een ander doel is om kennisvraagstukken vanuit de biologische praktijk binnen te halen voor studenten. Zo is tweedejaars student Jelle Anema vanuit zijn innovatiestage momenteel, bij Ekopart bezig met een opdracht met de kringloopwijzer met betrekking tot biologische melkveebedrijven.

De tweedejaars studenten van de Ad opleiding Biologische Melkveehouderij aan het Van Hall Larenstein worden begeleid door Kees Water van het bedrijf Ekopart bij het schrijven van een omschakelplan. Voor de studenten komt in deze opdracht alles samen wat ze in de opleiding geleerd hebben. Ook de ontwikkeling van adviesvaardigheden komt aan bod tijdens deze

De studenten op veldonderzoek

opdracht. De studenten worden immers niet alleen opgeleid als melkveehouder maar ook om werkzaam te zijn in de periferie van de biologische melkveehouderij. Zowel vanuit de veehouder, vanuit Kees Water en vanuit de studenten wordt dit als een prettige en bijzondere samenwerking ervaren.

Oud-student Feitze van der Hoek vertelt hierover: “We werkten aan een omschakelplan van een bedrijf hier uit de buurt. Het was geen nepcasus maar een echte samenwerking. We zaten aan tafel bij een gangbare veehouder die biologisch wil worden. We keken naar de financiële haalbaarheid van de omschakeling en de mogelijke opbrengsten. We spraken over bodembeheer en daaruit voortvloeiende acties. Over dierenwelzijn, voeding, eigenlijk alles wat de revue passeerde tijdens de opleiding komt in deze opdracht aan bod. Hiel nijsgierich, zoals ze in Friesland zeggen. De begeleiding door Kees Water is erg fijn omdat hij erg veel praktijkervaring heeft op dit thema.” Kees Water over de samenwerking: “Het is bijzonder dat de deelnemende boeren

zich zo open en kwetsbaar opstellen. Dit doen ze door het vrijgeven van bedrijfsinformatie maar ook zeker door hun ideeën over de eventuele omschakeling te delen en te bespreken met de studenten. Tijdens de gesprekken heerst er een prima sfeer. Dit is een andere manier van lesgeven dan de studenten gewend zijn en heeft zeker een meerwaarde voor ze. Voor mijzelf is kennis overbrengen ook een belangrijk aspect, iets waar ik veel voldoening uit haal. Ik zie deze opdracht als een heel bijzondere afsluiting van de opleiding, alles komt hierin echt samen: de praktijk en de adviesrol.”

Melkveehouder Bert de Boer uit Oostermere ontving dit jaar tijdens het adviesgesprek met Kees Water ook studenten van de opleiding Ad Biologische Melkveehouderij. Ze waren toegehoord bij het gesprek en maken als examenopdracht een compleet omschakelplan voor hem. Tijdens het gesprek zaten de studenten samen met Kees aan tafel bij de veehouder thuis. De ondernemer zat vol vragen over een mogelijke omschakeling. Daarentegen

In de studiegroepen voor boeren draaien docenten van Hogeschool Van Hall Larenstein mee.

waren de studenten zeer geïnteresseerd in de bedrijfsvoering en de mogelijke achtergronden voor de keuze van omschakeling richting een biologische bedrijfsvoering. Op deze manier ontspan zich er een heel mooi gesprek tussen de veehouder en de studenten. Bert: “Ik vind het harstikke mooi om samen te werken met de studenten. Op dit moment is de opdracht nog niet ten einde, de studenten zijn nog volop bezig met het verzamelen van informatie. De studenten staan hier vrijer in, kijken anders tegen dingen aan. Hierdoor vallen hun andere dingen op. Zelf heb ik vroeger ook alles moeten leren, het is belangrijk om de nieuwe generatie hiervoor nu ook de ruimte te bieden. Daarnaast vind ik de verbinding tussen bedrijfsleven, adviseur Kees Water en het onderwijs mooi. Dit versterkt elkaar. Je moet immers met elkaar vooruit en het onderwijs speelt hierin een belangrijke rol.” ■

Feitze van der Hoek is Praktijkdocent biologische melkveehouderij aan Van Hall Larenstein

Meer informatie over het project? Neem contact op met Aljette Hoogland van Hogeschool Van Hall Larenstein (aljette.hoogland@hvhl.nl) of met Ekopart, Kees Water Advies (keeswater@ekopart.nl).